

Kalkfuruskog i sørvest. Foto: Øystein Røsek.
Pine forest on lime soil in the south-west.

Parti med granskog i øst. Foto: Øystein Røsek. Foto midten: Kantsone med eiketrær. Foto: Øystein Røsek.
Area of spruce forest in the east.

Oppegård kirke har en gammel eik som tuntre. Foto: Øystein Røsek.
Oppegård Church has an old oak as its traditional courtyard tree.

Kantsone med gammel eik. Foto: Øystein Røsek.
Boundary zone with old oak.

SVARTSKOG LANDSKAPSVERNOMRÅDE

Svartskog landskapsvernopråde i Oppegård kommune ble opprettet ved kongelig resolusjon 27. juni 2008. Landskapsvernoprådet dekker et areal på 2295 dekar.

Formålet med landskapsvernoprådet er å bevare et helhetlig, vakkert og egenartet natur- og kulturlandskap fra platået ned til fjorden. Området har særprege fra tidligere tiders jordbrukslandskap med store hagemarksarealer med edelløvtrær og eikeskogsholt. Formålet er også å ta vare på barskogslia med bekkedal, kalkpåvirket tørrberg- og tørrengvegetasjon samt øvrige biologiske og kulturhistoriske elementer som bidrar til å gi området dets verdifulle karakter.

EN MEGET RIK OG INTERESSANT FLORA

De mest interessante plantene finnes helt i sørvest. Her finnes kalkrikt sigevann som gir grunnlag for en rik flora i tørrberg- og tørrengvegetasjon og kalkfuruskog. Innenfor et svært lite areal finnes alle de tre sterkt truede karplanteartene som forekommer innenfor verneområdet; bittergrønn, hartmansstarr og bukkebeinurt.

Av andre interessante plantearter kan nevnes krusfrø, krattalant, knollmjødurt, oslosildre, lakrismjelt, nyresildre, loppestarr, bakkefiol, rødflangre og blodstorkenebb.

Krusfrø
Little-leaf
angelica

RØDLISTEDE SOPP- OG LAVARTER

Så langt er det kjent 6 rødlistede sopparter fra landskapsvernoprådet, hvorav 4 er knyttet til eik.

Ut fra funn rett utenfor grensene, er det sannsynlig at landskapsvernoprådet huser flere rødlistede sopparter.

Tre rødlistede lavarter er påvist i eikeskogen på Bålerud. En av dem, *Caloplaca lucifuga*, ble oppdaget ny for landet her.

INSEKTER OG ANNET DYRELIV

Kunnskapen om insektene i området er mangelfull, men det er likevel gjort funn av noen sjeldne arter, bl.a. liten lindebukk og *Anotylus clavatus*. Verneområdet har mange kvaliteter som er verdifulle for insekter, som lokalt meget høyt innslag av døde og døende trær, samt tørrengområder. Grove eiker og eikehager antas også å kunne huse truede insektarter.

Verneområdet inneholder flere dammer med de rødlistede amfibieartene storsalamander og småsalamander.

Småsalamander
Smooth Newt

FUGLER

Det meget rike og varierte kultur- og skoglandskapet gir også grunnlag for et rikt fugleliv. Spurvefugler som troster, sangere, fluesnappere, meiser og finker, samt spetter som flaggspett og grønnspett dominerer. Av uvanlige hekkefugler kan nevnes rødlisteartene dvergspett og boksanger.

Dvergspett
Lesser
Spotted
Woodpecker

At en art er "rødlistet", betyr at den er ført opp på **Norsk Rødliste** - en oversikt over plante- og dyrearter som på en eller annen måte er trua av utryddelse, er utsatt for betydelig reduksjon eller er naturlig sjeldne.

25 rødlistearter er kjent fra Svartskog landskapsvernopråde. Av disse er 5 fugler, 2 amfibier, 2 insekter, 7 planter, 1 mose, 3 lav og 5 sopp.

Av viktige habitater for rødlisteartene, skiller eikehagene seg ut. Andre viktige levesteder for rødlistearter er kalkfuruskogen og de åpne kantrattene og tørrbakkene ned mot Bunnefjorden vest i området.

www.artsdatabanken.no

KULTURHISTORIE

Området har en meget rik kulturhistorie, med gamle ferdelsårer, middelaldergårder med store gårdsanlegg og husmannsplasser, samt en rekke fortidsminner, dvs. funn fra perioden før reformasjonen i 1537, for eksempel jordbruksrydninger med tilhørende steinrøyser og steingjerder, kullgroper, tufter etter gårdsanlegg og gravhauger fra bronse-/jernalderen.

I den nasjonale kulturminnedatabasen "Askeladden" er det registrert 8 lokaliteter med kulturminner i landskapsvernoprådet. Et av disse er middelalderkirkestedet der Oppegård kirke ligger nå. De fleste er automatisk fredede kulturminner. I tillegg er det registrert 40 nasjonalt viktige bygninger og tufter.

Gamle steingjerder er karakteristisk. Foto: Øystein Røsek.
Old stone walls are a characteristic feature.

FRILUFTSLIV

I området finnes en rekke stier og gamle veifar. Flere merkede turistier finnes, og om vinteren blir det kjørt opp skiløyper. To oldtidsveier er delvis ryddet og og benyttes bl.a. til historiske vandringer. Grusveien Linnekastveien fra bommen til Sjødalstrand langs Bunnefjorden vest i verneområdet er et verdifullt alternativ for den som ønsker en tur i fredelige og naturskjønne omgivelser. Det er flere badeplasser fra bommen ved Linnekastveien inn til Sjødalstrand. Mange bruker også området til fiske.

UTDRAG FRA VERNEBESTEMMELSENE

Du er velkommen til å besøke landskapsvernoprådet. Følgende bestemmelser bør du imidlertid merke deg:

- Utøen sporløs ferdsl. Ved å ikke lage merker i terrenget eller på vegetasjon, og ved å ta hånd om ditt eget søppel.
- Området er vernet mot inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.
- Egenartede og dekorative edelløvtrær, tregrupper, åkerholmer, trekker, alléer og døde eller døende trær i åpne områder skal bevares.
- Nye plantearter må ikke innføres.
- Vanlige båndtvangsregler gjelder for hunder.
- Bruk av landskapsvernoprådet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

Hartmansstarr har her en av sine største forekomster i Norge. Foto: Øystein Røsek.
The protected area includes one of Norway's largest occurrences of Carex hartmanii.

Marianekleblom er en indikator på tidligere kulturmark. Foto Øystein Røsek.
Cowslips are a sign of previously cultivated fields.

SVARTSKOG LANDSCAPE PROTECTION AREA

Welcome to the landscape protection area of Svartskog.

The purpose of the landscape protection area is to preserve an integrated, beautiful and distinctive natural and cultivated landscape from the plateau down to the fjord. The area has characteristic features from the agricultural landscape of earlier times, including large areas of wooded pasture with broadleaved deciduous trees and clusters of oak forest. The aim is also to protect coniferous-forested slopes with stream valleys and vegetation in calcareous rock and dry grassland habitats, as well as other aspects of biology and cultural history that add to the value of the area.

Leave no traces of your visit. Do not leave marks in the terrain or the vegetation, and take care of your own litter.

KULTURLANDSKAP AV NASJONALT FORMAT

Kulturlandskapet rundt Oppegård kirke på Svartskog-platået har kvaliteter av nasjonal interesse. Landskapet preges av en blanding av store åkerflater og mindre åkerlapper mellom skogkledte koller. Mange åkerholmer, kanter, åkerreiner, småbekker og andre småbiotoper bidrar til et meget variert landskap.

Det som først og fremst preger området er eikehagene rundt Bålerud, Oppegård Søndre og kirken med store, ruvende edelløvtrær. Flere store eiker står også i den tidligere beita eikeskogen nord for kirken og rundt Oppegård Østre og Vestre. Karakteristisk for området er også de mange åkerholmene og veikantene med store eiker og rik engflora. Skogen i området er for en stor del tidligere beitemark og havnehager, samt brakklagt åker, i dag sterkt preget av gjengroing.

STOR VARIASJON I RIKE SKOGTYPER

Et rikt jordsmonn, bl.a. med mye kalk, gir sammen med gunstig klima med høye temperaturer og forholdsvis lang vekstsesong grunnlag for rike vegetasjonstyper med stort mangfold av planter.

Av rike skogtyper kan kalkfuruskog, eikedominert hagemarkskog, svartor-askeskog og alm-lindeskog nevnes.

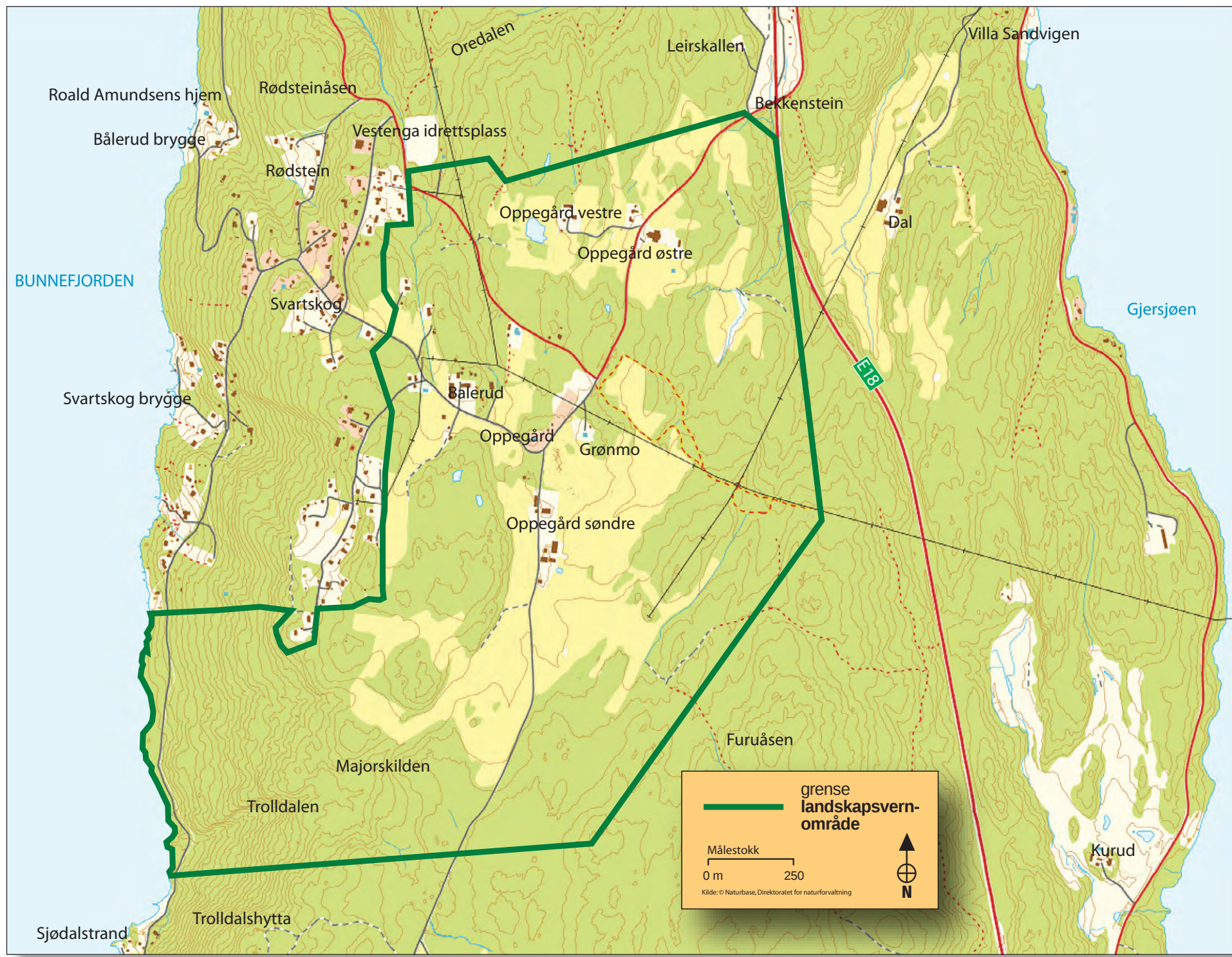
Variasjonen i treslag er stor, med rik forekomst av edelløvtrær i tillegg til sommerekik. På skrinne mark vokser furu. Det er også planta inn en del gran.

Svartor
Black Alder

Åkerholmer med store eiker er typisk. Foto: Mariella Memo.
"Islets" of large oaks in fields are typical.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus 2010. Utforming og tegninger: Trond Haugskott

FORVALTNING:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, postboks 8111 Dep., 0032 Oslo
Tlf: 22 00 35 00
www.fylkesmannen.no

OPPSYN:

Statens naturoppsyn
Tlf: 67121310
www.naturoppsyn.no